

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an. Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foaia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă toți la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru paper. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Iorgu Tremurici...

— Pilda lor... Ei ne învață, aceea ce noi nu știm! —
— Întâmplarea dela Bârlad alui Iorgu Guriță. —

Cetim în ziarul naționalist „Unirea” dela Iași (sub direcția dlui prof. A. C. Cuza), o întâmplare mult grăitoare, asupra căreia atragem deosebita luare aminte a poporului nostru.

În orașul Bârlad (județul Tutova, din Moldova), profesorul de Liceu V. Eftimiu, pregătise o ceată de elevi de Liceu, ca să joace într-o seară teatru pentru scop de bine obștesc. Își alesese ca piesă pe care s'o joace, piesa lui Alexandri „Lipitorile Satelor”. Cine n'a auzit de „Lipitorile Satelor” din teatrul lui Alexandri, și unde nu s'a jucat această piesă? De 50 de ani de când e scrisă, ea a fost jucată de nenumărate ori și peste tot pământul românesc, în vechiul Regat ca și pe la noi în Ardeal, Bănat, Crișana, chiar în vremea Ungurilor. Și lumea totdeauna a mers și merge bucuros s'o vadă, căci piesa oglindește viața adevărată, și, sub formă glumeață, spune crude adevăruri despre... slăbiciunea poporului nostru care stă ca o oale la tuns, arătând că „păcurarul” care-l tunde e — jupunul, Evreul, plin de viclenie, lipsit de ori-ce inimă, de ori-ce simț de dreptate ori cruțare a acestui popor de oi îndelung răbdătoare. Prin piesa sa plină de duh și de adevăr, Alexandri, marele iubitor de neam, voia și voește să trezească nițel acest popor la știerea de sine și să-l facă a nu mai sta așa ca o oale bieglă la tuns...

Ei, bine, ce s'a întâmplat la Bârladul din Moldova cea plină de Jidani? Dl profesor Eftimiu s'a dus la proprietarul hotelului „Malestic”, care are o sală mare, bună de jucat teatru în ea, și i-a cerut sala pentru sara cutare, ca să joace în ea teatrul ce l'a învățat cu elevii dsale. Și hotelierul, Iorgu Guriță, a primit și a luat și arvună pentru sală.

Măne-zi însă, profesorul se trezește cu Iorgu Guriță iar la sine, că... îl pare rău, dar — nu poate da sala, că... nu vrea să fie boicotat de Evrei! Îi aduce arvuna napoi!

Ați înțeles, frați Români? Au simțit Evreii din Bârlad, că profesorul român dorește a juca iară piesa aceea pișcătoare alui Alexandri, care vrea să deștepte pe Români la știință de sine, ca să nu mai steie oi de tuns la „baciul” cel cu perciuni, — și îndată s'au dus la hotelier (crâșmar) și i-au spus: Să nu-i dai sala să joace pe Alexandri care „batjucurește pi noi” că... *te boicotăm* (adecă: te încungurăm, nu-ți călcăm mai mult pragul hotelului).

Și sârmanul Iorgu Tremurici și-a plecat grumazul în jugul jidovesc și — n'a dat voe profesorului român să mai joace în Moldova lui Alexandri, teatrul de Alexandri, cel jucat pân'acum netulburat de jumătate de veac!

E pentru noi rușinos, e ca o palmă zdravănă dată pe obrazul nației românești, în casa ei.

Și totuși — ne place!

Poate că în felul acesta, prin palme obraznice ca aceasta, ne-om trezi mai curând la acea știință de sine, la care teatrul lui Alexandri cearcă de jumătate de veac să ne trezească și ne trezim prea încet.

Obrăznicia aceasta a Jidanilor dela Bârlad, va zgudu, credem, mil de suflete prea îngăduitoare românești, mai mult ca piesa lui Alexandri jucată de zeci de ori...

Dar ce vrem noi să învețe mai ales frații noștri din popor, din întâmplarea asta, e: că ce armă puternică e în mâna unui popor luptător, arma boicotului!

A „boicota” însemnă: a te feri ca de foc de a mai sprijini ceea-ce este a cutărui dușman al neamului tău. A boicota o prăvălie (boltă), însemnă a nu vrea să mai intri în ea; a boicota o crâșmă, a nu vrea să mai intri în ea; a boicota tot ce a cutărui neam dușman, e a nu-l sprijini prin banul tău, prin cumpărăturile tale, în nici un fel.

Vezi, Jidanii din Bârlad, aflând că Iorgu Tremurici a dat sala pentru jocul piesei „Lipitorile Satelor” i-au trimis vorbă peste-noapte, tocmai fiindcă-l știau că i Tremurici, că de dă sala, el îl „boicotează”, îl încungură, și Tremurici îndată s'a dat bătut, s'a închinat naintea jupunilor și și-a tras napoi cuvântul dat profesorului român!

Când un popor disciplinat (care

știe rândulă) și numărös, precum în Bârlad Jidanii sunt numeroși și disciplinați, hotărăște „boicotul” față de cutari negoțuri cari trăesc în mare parte și prin sprijinul lor, — iacă, îl pot nimici! Și atunci cel amenințat cu boicot, ori se supune ori se răpune.

Acum gândește-te tu, frate Române, cum am putea noi face să se supună ori să se răpună (să se prăbușească), atâta și atâta dușmani pe față și primejdioși cari trăesc în orașele din mijlocul nostru dacă i-am „boicota”, și cum în locul lor ar înflori negustorii români, meserieșii români, crâșmarii români, și prin ei nația noastră românească, — dacă am avea numai un pic din duhul și hotărârea Evreilor dela Bârlad! Vezi ei, cu o vorbă, și înfrânsă mândria lui Iorgu Guriță, prefăcându-l într'un rușinos — Iorgu Tremurici!

Când vei fi și tu, frate Române, atât de înțelegător al binelui tău, al nației tale? Când vei fi adevărat fiu sufletesc al lui Iancu cel sărbătorit atât de mult zilele astea, care mai bine a suferit toate amarurile unei vieți, decât să se plece streinului și dușmanului neamului său?!

Pentru aceea despre Iancu se vorbește așa, cum vedeți că se vorbește, închinându-se lui Crai și Impărați, — iar despre Tremurici vorbești ca despre... Vai de el.

Statul își va plăti datoriile din lăuntru în 6 luni.

Se știe că dela război încoace statul numai a tot poruncit fabricelor de tot felul, să-i facă lucrurile cutari, ba cutari, de care are lipsă, mai la căile ferate, mai pentru armată, pentru administrație, — dar de plătit n'a plătit nici pe jumătate din ce a primit. Această neplăta a adus în stămtoare multe fabrici și întreprinderi, încât sau au încetat a mai lucra, sau și-au împușinat lucrul la jumătate, nema-având cu ce și plăti lucrătorii. Am ajuns acolo, că azi nime-nu nu mai caută să capete lucru dela Stat! Toți se feresc de el.

Zilele astea Ministrul de Agricultură Al. Constantinescu, aflându-se la Paris, a fost cercetat de un redactor al foii economice „Argus” din București, — și i-a spus aceluia, printre altele, că toate măsurile sunt luate, ca Statul să-și

plătească până în 6 luni, toate datoriile ce le are în lăuntru țării.

Ar fi un semn vădit de o îndreptare spre bine a stării materiale a statului, ceea-ce ar și fi de dorit. Căci așa cum e azi, nimeni nu are mai puțin credit, ca Statul.

Sufletul lui Iancu reînviat.

II.

La Cămpeni, — Vidra, — pe muntele „Găina”.

„N'am crezut că am să văd vre-odată ce am văzut acum...”

a zis Amiralul englez Beatly.

După sărbările atât de reușite dela Țebea, — descrise de noi în numărul trecut, — a urmat Duminecă în 31 August la orele 2 d. a. plecarea Familiei Regale, a Ministrilor și a oaspeților regali, urmași de Comitetul Asociațiunii și de toți câți au putut avea un automobil, — spre Brad — Abrud — Cămpeni. Pe tot drumul, în toate satele, poporul întreg aștepta în jurul câte unei porți de triumf împodobită cu verdeață și steaguri, trecerea Familiei Regale pe care o saluta și aclama cu însuflețire!

Amiralul Beatly.

Aci e la locul să facem o întregire, care în numărul trecut, în fuga scrisului, ne-a scăpat: M. Sa Regele avea de 2 zile nainte de plecarea la Țebea, oaspe pe Amiralul (Generalul de Marină) englez Beatly, comandantul cel mai înalt al armatei de corăbii engleze, cel care a zdrobit pe Nemți pe mare în acest războiu, de nu s'au mai putut ridica. Era oaspe al Regelui, cu soția și fiica sa, cari au venit și ele la Țebea și Cămpeni îmbrăcate în costum național românesc!

În șirul de automobile ce plecaseră acum din Țebea, era și automobilul cu înalții oaspeți englezi.

— În Brad și Abrud au avut loc numai scurte opriri.

In Cămpeni.

— În Cămpeni era o mare nenumărată de popor și cărturarii ținutului, înșirați în șire groase pe amândouă laturile drumului. Dela apropierea de Cămpeni, automobilele regale erau însoțite pe de laturi de câteva sute de Moși și Mo-

foale călare, cari purtau steaguri, tunice și doniți, — ca împodobire a lor și a călușilor lor. — Lumea a primit cu negrăită însuflețire pe Iubitul și vrednicul nostru Rege și Familia lui regală. M. Sa Regele și Familia și oaspeții regali, au fost încuartați în casele Preturei, frumos mobilate cu mobile aduse din Arad. A locuit M. Sa Regele la Pretură, pentru că între casele celelalte din Câmpeni, numai casa dlui Dr. Chirtop era potrivită a găzdui Familia Regală. În rândul trecut, când M. Sa Regele și Regina au venit întâia-ori în Ardeal, de au fost primiți așa de frumos, de era ca 'n povești, — acolo au și fost găzduiți, la dl Dr. Chirtop. De atunci însă, s'au schimbat multe în țară și în capetele oamenilor. A venit politica de partid, drăguța, și ne-a înveninat sufletele, de nu ne mai cunoaștem, și a întunecat, de repeșite ori, mințile atâtor frunțași ai Ardealului... Pe lângă asta și dl Dr. Chirtop a avut în rândul trecut ceva neplăceri din partea unora din cei ce au însoțit atunci pe M. Sa Regele, — și de aceea acum, deși a fost mult rugat de dl Goldiș, președintele Asociațiunii, dl Dr. Chirtop... n'a vrut să mai găzduiască pe Regele nostru cel bun și pe minunata noastră Regină, cu nici un preț, în casa sa, când Ei veneau să se închine, în Țara Moșilor, celui mai luminat suflet de Moș... Această întâmplare se desbate cu multă aprindere între cei ce au auzit de ea, unii spunând că... bine a făcut Dr. Chirtop, alții însă osândind foarte aspru faptul, că, pentru supărarea pe niște însoțitori ai Regelui, să se respingă acum găzduirea Regelui și Reginei noastre, celor cari aproape n'au pereche de vrednici ce sunt pentru țara noastră și pentru neamul românesc!...

Sedința Asociațiunii.

După ce s'au odihnit puțin, la ora 6½ M. Sa Regele s'a dus să prezideze (să conducă) ședința sărbătorească a „Asociațiunii” în care învățașii noștri aveau să vorbească despre Iancu cel prăznuit. Și a mers M. Sa Regele de a prezida ședința sărbătorească, având la stânga sa pe Principele Carol, iar la dreapta pe Princesesa Ileana și pe dl Vas. Goldiș, președintele Asociațiunii.

Dl Goldiș a deschis ședința prin o vorbire potrivită, bucurându-se că vechea noastră Asociațiune a ajuns această mândră zi, în care însuși Regele Țării să vie să stea în scaunul conducător al ei, înălțând înălțimea ei în chip nevisat.

— A răspuns M. S. Regele, salutând Asociațiunea și pe membrii ei și aflând de foarte fericit gândul de a ține această ședință sărbătorească aici în Câmpeni, aproape de locul nașterii marelui erou Iancu. O ferește pentru munca ce pune întru răspândirea culturii în poporul ardelean, și-i dorește din tot sufletul spor bun în munca sa astăzi și-i dăruiește, ca pomenire a acestei zile, 100.000 Lei.

— A urmat conferința (vorblrea cu cercetări amănunțite) a dlui profesor universitar Dr. Silviu Dragomir, asupra vieții lui Avram Iancu, conferință cu larg temei științific.

— Au vorbit Metropolitul primat Dr. Cristea dela București, tot despre Iancu și viața lui, luminându-o din alte laturi ale ei; — P. Sf. Sa Metropolitul Dr. Vasile Suciu dela Blaj, arată pe Iancu ca izvorul de ideale a multor rânduri de tineri ce l-au urmat. Spune că precum mulți sfinți părinți au nebunit suferind pentru Hristos, așa și Iancu a nebunit suferind pentru neamul românesc.

— Arhiepiscopul Gurie dela Chișineu (Basarabia) salută Asociațiunea ca focar de lumină și o pofteste să și treacă propovădania și în Basarabia, — să aducă acolo multă cultură, înlocuind prea multa „politică” ce se face acolo (ca și la noi!)

— Dl Octavian Goga, marele meșter al vorbei, a grăit scoțând viu la iveală părțile zguduitoare din suferințele cele peste puterile omenești, pe cari le-a îndurat Iancu...

— Dl Vas. Goldiș a încheiat șirul vorbirilor, mulțumind tuturor pentru luarea aminte dată acestei închinări lui Iancu.

— Seara mai târziu s'a jucat piesa „Doamna Munților” de I. U. Soricu, cu artiști dela București, în fața Familiei Regale și a oaspeților regali.

Sedința Partidului Național.

Comitetul Partidului Național a aflat de bine a sărbători pe Iancu deosebit de cealaltă lume, spunând că nu poate sta alături de Ministrul acestui guvern. Membrii cari se aflau în Câmpeni au ținut o ședință deosebită, deschisă prin vorblrea dlui Dr. Manlu; au vorbit apoi dnii: Iosif Gombos, protopop, I. Agârbiceanu, Directorul ziarului „Patria”, Dr. Voicu Nițescu și Dr. I. Lupaș, preamărind pe Iancu și sufletul lui, pe care îl doresc trecut în pepturile tuturor Românilor. — Au ieșit apoi cu toți în stradă, ca, stând la un loc, pe unde trece Regele, să-l aclame arătându-i alipire Lui, dar dispreț guvernului.

— O Expoziție foarte interesantă de lucruri de mână din lemn, făcută de Moșii din Scărișoara, Neagra, Albac, Vidra și Certeje, — era instalată la banca „Doi na”. Tunice, ciubare, doniți, fluere și altele, dovedeau istețimea Moșilor în lucrul de lemn.

La Găina.

A doua zi, Luni în 1 Sept. Familia Regală a plecat spre muntele Găina. Pân' la Vidra a mers cu automobilul, de aci încolo, călare, și Regina și Prințesele și însoțitorii, pe un drum nou făcut spre vârful uriașului munte. În vârf e un loc șes, întins și neted, de unde vezi jumătate de Ardeal, că atâta ești de sus. E o priveliște ca nealta.

— S'a făcut sfințirea Crucii

de pomenire ce s'a ridicat pe vârful acestui munte scump Moșilor. A slujit Metropolitul Primat Cristea, Metropolitul dela Sibiu Nicolae Bălan și Episcopul Ivan dela Cluj, încunglurați de mulți preoți.

— Un Batalion de Vânători de Munte, care se află cu garnizoana în Abrud, venise și el aci, și, din dorința Regelui, a fost botezat Batalionul „Avram Iancu”. Regele a ținut o frumoasă vorbire când l-a dat noul botez.

— S'a încins o mare masă câmpenească, pentru toată lumea, — și la masă a stat și M. Sa Regele cu Familia și oaspeții streini, englezi și francezi.

Regina și Prințesele și oaspeții englezi în horă cu Moașele.

— Apoi, după masă, s'a încins o horă uriașă de cântăcetele și flăcăii Moși ce veniseră la „Târgul de fete”. A intrat în horă și Regina și Principele Carol și Princesesa Ileana și Ministrul și toată lumea de față, și *Amiralul englez Beatty cu doamna și doara!* Jocul a ținut aproape un clas întreg.

— Când s'a încheiat hora, care era toată suflet și voie bună, înaltul oaspe englez, Beatty, a spus Ministrilor, fermecat de cele ce a văzut:

„N'am crezut că am să văd vre-odată, aceea ce văd acum! Feliciteț Rege, feliciteț popor!”

Spre Vidra.

Lumea s'a coborât apoi în Vidra unde M. Sa Regele și însoțitorii au fost plăcut uimiți de ce au văzut: pe dealul din fața casei lui Iancu era o mulțime de Moși și femeile Moșilor în haine de sărbătoare, în număr de 40-50.000!, cari aclamau prin strigăte „să trăiască!” și „Ura!” pe mult așteptatul și Iubitul Rege viteaz, care prăznuiește azi pe al Moșilor Viteaz! S'a făcut sfințirea Muzeului nou zidit lângă Casa lui Iancu și a fost cercetat Muzeul cu lucrurile din zilele lui Iancu. Iar la clasul 6 Regele și însoțitorii au plecat spre Câmpeni, de aci la Turda, unde M. Sa a dormit în trenul Regal.

La Cluj.

Marți, Familia Regală și însoțitorii au sosit în Cluj unde li s'a făcut o primire măreață. S'a făcut sfințirea locului unde se va ridica lui Iancu un Monument măreț și s'au rostit vorbiri sărbătorești. A urmat defilarea trupelor și a poporului din partea locului; a bătut la ochi și a fost deosebit aclamată grupa Foștilor Voluntari, cari se aflau aci în număr mare și au defilat pe dinaintea Regelui ca grup deosebit. A urmat prânzul sărbătoreț, care nu a mai fost simplu, ca la Tebea, ci bogat ca la Cluj (prețul mesei a fost de fiecare, care a luat parte, câte 600 Lei). Apoi M. Sa Regele a cercetat Târgul de Mostre deschis la Cluj, — și după masă a plecat spre București.

Procesul studenților Moța și Vlad.

Pe ziua de Vineri în 26 Septembrie a. c., e pusă ziua de dezbateri a procesului studentului Ioan I. Moța pentru că, între cunoșcutele împrejurări, a pușcat, acolo în închisoarea Văcărești, asupra colegului său Vernichescu. Studentul Leonida Vlad e tras în judecată ca părtaș la fapta lui Moța, pentru că el i-a adus revolverul acolo în arest, iar fără de asta, — zice procurorul, — Moța nu și putea săvârși fapta, așadar și Vlad e părtaș la împușcarea lui Vernichescu.

Procesul acesta, e socotit de toți câți cunosc mai de aproape împrejurările între cari s'a petrecut acea împușcare, — de un proces politic, ca și Procesul Studenților desbătut în Martie a. c. E o urmare a luptelor studențești din cari a purces acel proces, are legătură organică (firească) cu el, e trup din trupul acelei mișcări, a acelor lupte. Căci, cum s'a întâmplat? Studenții trecuseră prin crâncene încăerări cu Evreii, se simțeau înfrânți de puterea evreiască, care strângea cu frânghiele sale economice guvernul țării de gât, și guvernul lovea pe studenți, ca să dea pace Evreilor, ca să nu mai fie ei așa strâmtorați de ei... Atunci s'au ales cei 6 inși: 2 din Iași, 2 din Cernăuți, 2 din Cluj, formând ei o echipă (ceată) de jertfă, care era să pună mâna pe armă, să tragă în câțiva capi ai Jidovimei dela care ne vine gâtuirea, și în câțiva stâlpi ai acelei Jidovimei dintre Români.. (Bucureștii, mai molipsit de boala politice stricate de acolo, a lipsit din ceata celor gata de jertfă.)

Acea echipă de 6, a plecat pe drumul faptelor răsunătoare — dar a fost vândută la timp de colegul al 7-lea, Vernichescu, care intrase între ei, dându-se pe sine de și mai războinic decât ei, și așa înșelase buna credință a colegilor săi. I-a tradat încă în drum spre București, apoi în București, de i-a dat prinși, a intrat cu ei și în arest, și i-a tradat și aci trei luni.

Pentru această purtare de șpion foarte rafinat, care a jucat jocul Evreilor, fiind, așa se vede, bine plătit de ei, și pentru acea plată fiind în stare a și viude în chip fără pereche de ticălos pe frații săi Români, — pentru asta a fost pedepsit Vernichescu.

Și așa, lucru vădit, că procesul pentru împușcarea lui Vernichescu, e trup din trupul mișcării studențești din acele zile, care n'a ajuns să tragă gloanțe în vinovații de căpetenie, în J-dani, dar a ajuns să tragă în unealta lor, în șpionul lor. Și așa însuși procesul împușcării șpionului, e tot așa un proces politic, ca și procesul din Martie, al Studenților.

Și de aceea, precum acolo se înștiințaseră ca apărători de bună-voe, vre-o 30 de advocați, — așa

și acum și-au înștiințat dorința lor de a apăra pe tinerii Moța și Vlad în procesul Vernichescu, peste 20 de inși, avocați și cetățeni cu inimă pentru mișcarea națională luptătoare împotriva strivirii cu care ne amenința Evreimea.

S'au înștiințat pân'acum dnii avocați: Paul Iliescu, care a organizat și în Procesul Studenților, apărarea; dnii: Tache Polierat, Deșliu, Naum, Radu D. Rosetti, Ionescu-Gregorian, din București, — dna avocat Henrietta Gavrilescu din Târgu-Ocna; dl Donca-Manea din Galați, venerabilul dn Ciocazan din Craiova, — iar din Ardeal dnii avocați: Dr. Amos Frâncu, Emil B. D. Vasiliu, Dr. Valer Roman, Dr. Valer Pop, din Cluj, și N. Bârsan din Șiria.

Afară de acești domni avocați s'au mai înștiințat ca apărători: foștii colegi de arest la Văcărești, tinerii Cornel Codreanu, Tudose Popescu, Ilie Gârneață, Corn. Georgescu și Radu Mironovici, cari vor arăta și ei, cine a fost Vernichescu și cine e pedepsitorul lui.

Apoi: d. prof. I. Z. Codreanu din Huși și căp. Beleuță, Cluj.

Iar 5 dintre organizațiile „Ligiile Apărării Naționale Creștine” din Moldova, au înștiințat că trimit și ele câte un sol al lor, câte un țărăn moldovean, ca apărător al tinerilor cari au pedepsit pe agentul Jidanilor. Cel 5 țărani Moldoveni cari vin să apere pe luptătorii împotriva Jidanilor, sunt: G. Nafornică, G. Paroșnicu, G. Hamagea, Vas. Paroșnicu și I. Tărtăcuță. Ei, Moldovenii, simt mai amar ca ori-cine ce însemnează pecinginea jidovească, și că ce vrednicește cel ce s'a pus în slujba acestor dușmani de moarte ai neamului nostru și al țării.

Și înștiințările de apărători urmează. Ele se fac la dl avocat organizator al apărării, Paul Iliescu (București, strada Romulus 29). Il vom publica pe cei ce se vor mai înștiința.

Va fi un proces frumos, apărând o pedepsire strașnică a unei imoralități fără samăn, dorind a sta-tori o pildă pentru cei-ce vor mai sluji dușmanilor ca trădători ai sân-gelui lor românesc.

„Libertatea” va scoate în broșură (carte) toată strălucita apărare a procesului celui mare al Studenților, din Martie, și pe cea a procesului de acum Moța-Vlad, pentru Vernichescu. Vom da vorbirile de apărare întregi, și fotografiile apărătorilor și a juraților.

Pentru „Casa Studenților”

Din orașul Detroit, Michigan, America, fratele nostru Petru Albu (Franklin Str. 3137, Box 192) ne-a trimis 1600 Lei, însoțit de următoarele șire:

„Die Redactor! Noi câțiva Români abonați ai fetei „Libertatea”, pentru dragostea de țara-mamă și de frații idești ai neamului, dăruim câte 1 dolar pentru ajutorarea zidirii „Căminului Studențesc” din Iași. Au dăruit: Petru Albu, 1 dolar, Ioan Cădărean, 1 dolar, Simion Puia, 1 doll., Eugen Popitu, 1 doll., Floria Berghian,

1 doll., Ioan Butiu, 1 doll., Un anonim 1 doll., dsoara Olivia Cădărean, 20 cenți, — pe cari am primit la schimb 1600 Lei, ce vi i trimit. Detroit, Mich., 6 Aug. 1924 Petru Albu, colector (adunătorul darurilor).

— Din Chisindia (j. Arad), ni-s'au trimis 401 Lei cu următoarea scrisoare:

„Elevul Justin Hera abs. de cl. VI de liceu, împreună cu dl Ioan Faur, grefier com., cetind despre străduința studențimei creștine pentru zidirea „Casei Studențești” dela Iași, am lămurit și țărânilor din același comană, scopul studenților, și țărânilor au dăruit fieștecare după putință, pentru scumpul nostru studențiu creștin, cari muncesc cu mâinile lor la zidirea acestei case sfinte. S'a adunat suma de 401 Lei dela următorii:

Dna Macrina Hera născ. Oprea, 100 Lei; dnii Ioan Hera 50 Lei; Crăciun Bordan econ. 25 Lei; Elev Justin Hera, abs. cl. VI de liceu, 20 Lei; Mihai Mihuți 17 Lei; Constantin Onoșca, George Mihuți, econ. Arcadiu Husar, câte 15 Lei; — Ioan Faur, P. Brădean, primar, Traian Stan, Iosif Mazeru, comerciant, Aurel Stan, Elevul Augustin Piușca, cl. VI de liceu, Vasile Cornea brigader silvic, Iovu Suba, jurat, Adam Cornea, morar, Pachomie Corpaș, preot în Văsoaie, Simion Paișan, primar, Păușeni, George Cornea (139) econom, câte 10 Lei; — Nic. Paișan, percepător Păușeni, Zaharie Oprea, șeful garnizoanelor, Nicolae Găspăr, econ., Dimitrie Stan, econ., câte 5 Lei; Aurel Cornea, econ., Teodor Hanga, econom, câte 2 Lei, — de tot 401 Lei.

Cu crucea slântă înainte! scumpul Studențiu, la făurirea unei țări cu adevărat creștine!”

— Din Curtea (j. Caraș Severin) ne-a trimis dl Filimon Molescu 310 Lei, primiți dela dnii: Iosif Andrei, comerciant 50 Lei; Gheorghe Titel, comerciant 30 Lei; Gheorghe Dumitrescu, pădurar, Filimon Molescu, Filimon Nicoară, Filimon Popescu, Samson Togerescu, Constantin Fărăș, Ioan Jurj, pantofar, Sofron Titel, Romulus Jăbărlan, câte 20 Lei; A. și D. Titel, Solomon Jurj, Imbria Glava, Ioan Izdrescu, Romulus Izdrescu, câte 10 Lei, — de tot 310 Lei.

Singuraticii ne-au trimis: George Tomșa din Pleșcuța (j. Arad) 100 Lei; George Surtea din Pleșcuța 100 Lei; Ioan Surdu și soția din Lighed (j. Timiș) 100 Lei; Victoria și Manasa Ștef, Geoagiul-dejos Lei 115; Ilie Popovici, Jebel (j. Timiș) 25 Lei; Lazar Iovănescu, Sănnicolaul-mare, 20 Lei; Nicolae Molescu Romos, (p. Orăștie) 20 Lei; Ioan Tilcea I. Iosif, Daneș, 5 Lei.

— Dl Cornel Georgescu, student, unul din cei 6 foști arestați la Văcărești, petrecând la Brad câteva săptămâni pentru odihnă după obositoarea sa muncă la facerea cărămizilor dela Ungheni, — a adunat dela următorii bunii Români din Brad, sumele următoare:

„Crișana”, 200 Lei, Anuța Țincora, Marcel Olinescu, „Banca Economică”, Dr. Cornel Glava, Dr. Nerva Oncu, St. (Indescifr.) notar, V. Fugăță, Ioan Perian, Dr. Gh. Dubieșu, Valer Ambruș, Dr. I. Redu, Alexandru Drala, P. Șeșuțiu, Marin S., N. Rusu, Ignatie Ciuca, Dr. Ștefan I. Fețer și P. Piso, câte 100 Lei; — C. Drăghiciu, Iosif Popoviciu, Corneli Grădina, Ioan Borărescu, Alexandru Fugăță, Ioan Fugăță, câte 60 Lei; I. Ghișu, Alexă Sfiat, N. N. not r., N. Hențiu, D. Rîșcuțian, Iosif Comșa, A. Turucu E. Paul, câte 50 Lei; — Miron Chișu, Nicolau Faur, Virgil Perian, S. Balosiu, Traian A. Ivan, Nicolae (Indescifr.), David Golea, Nicolae Badea, Teodor Luna, Silviu Bota, câte 40 Lei; — Petru Luncan, Ioachim Ioan, Ioan Rusca, Axente Popovici, Pokorar Ferdinand, Nicolae Fabian, câte 20 Lei.

De tot 3280 Lei, — pe cari i-a trimis de-adreptul la Iași, iar nouă ne-a trimis lista spre publicare.

— Din Orăștie (afară de dăruirile de pân'aci) au adunat zeloșii nostri frați țărani Ioan Silian și Iosif Buduran, următoarele sume dela țărani, într'o Duminecă, la biserică:

Iosif Buduran 100 Lei, Ioan Oprița 100 Lei, Ioan Popovici I. Ioan 100 Lei, Ioan Silian 40 Lei, Ioan Berian 40 Lei, Ioan Turdășan 40 Lei, Vasile Turdășan 40 Lei, Ilie Metea 40 Lei, Ioan Buduran 40 Lei, Romulus Căstăian 40 Lei, I. Fleșeriu, inv. 20 Lei, Filip Boldor 20 Lei, Iosif Ștoian 20 Lei, Ștefan Dreghici 20 Lei, George Călugăr 20 Lei, Ioan Luț 20 Lei, Vasile Cugeorean 20 Lei, Ioan Rob 20 Lei, G. Gelmărean 20 Lei, Adam Oltean 20 Lei, Nicolae Bocoș 20 Lei, Miron Oprița 15 Lei, Ioan Bințințan 10 Lei și Aurel Trif 10 Lei, — de tot 855 Lei.

Suma de azi: Lei 3.651.—

Suma din nr. trecut: Lei 23.978.—
De tot la „Libertatea”: Lei 27.629.—

NOUȚĂȚI

Semințe pentru ținuturile lipsite. Guvernul a hotărât să iee împrumut dela Casa de Depuneri din București 100 milioane Lei, pentru a cumpăra grâu de sămânță și alte semințe, spre a le împărți ținuturilor cari au fost bătuite de secetă, de n'au sămânță de ajuns sau nu destul de bună.

Ținuturile lipsite, să se adreseze, prin administrație, la „Casa Centrală a Cooperativelor Sătești” din București, de unde vor primi sămânța de lipsă.

Foc la Universitatea din București. Erau aproape de terminare aripile cele nouă ale Universității din București, — și acum iar se întârzie sfârșirea acelor lucrări. În pod sus, unde se lucra încă la coperișe, un tinichigiu (pleuar) lucra cu familie cu tot, și femeia își dusese în pod o mașină de gătit mâncării, pe care o încălzea cu spirit. Zilele trecute a răsturnat spiritul care a luat foc improșcând lemnăria și așchile de rindea (gila) din jurul ei, — și a dat foc podului și coperișului! Au alergat 4 posturi de pompieri și au lucrat vre-o 2 ciasuri la stângerea și oprirea lățirii focului... Totuși a ars o bună parte din coperiș și mai ales multă tinichea (pleu) ținută, ce se află în pod și care azi e foarte scumpă. Sunt pagube de vre-o 2 milioane iară.

Asociația Creștină studențească din România a ținut la 1 Sept. și zilele următoare un Congres (mare sfat) la Năsăud, luând parte mulți studenți și studente (acestea toate în costume naționale). A venit la Congres și o dsoară engleză, secretara Uniunii de pe tot globul a Societăților de acest fel. S'au dat sărbători foarte reușite, și s'au ținut Conferințe creștine însemnate. Vom

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

da încă amănunte despre această Societate creștină, cu legături și în alte țări.

O căprioară, dăruită Regelui la Tebea. Dl Ion Samoilă, proprietarul Restaurantului „Strugure” din Orăștie, crescuse o căprioară, pe care o căpătase mititea. Din prilejul venirii M. S. Regelui la Tebea, d-sa a dorit a dăruia Regelui frumoasa căprioară. A dus-o cu căruța la Tebea, în o colivie, și în decursul mesei, a făcut cunoscut M. Sale, prin cei în drept, că dorește a-i face acest dar. M. Sa a primit darul, a stat puțin de vorbă cu dăruitorul, și azi căprioara se află în una din grădinile de animale ale Familiei Regale, ca o plăcută amintire dela Tebea.

În Nicoliniț (Bănăț) a avut loc la Sântămărie hramul bisericii, din prilejul căruia tinerimea din comună a dat un prea plăcut Concert și teatru, având o reușită de tot frumoasă și morală și materială.

E vrednică de pomenire hotărîrea pe care a luat-o tinerimea din acest prilej: Ea a cerut celor în drept, ca dela această petrecere încolo, să nu mai fie îngăduită la petreceri vinderea de beuturi spirtoase, căci petrecerile se desfășoară cumult mai plăcute și mai folositoare, fără amețea beuturii.

Săpături însemnate în „Cetatea Muncelului”.

La 40 de kilometri spre sud-est de Orăștie, în hotarul comunei Orăștioara-de-sus, se află, pe culmea unui deal, un loc căruia i-se zice de pōpor, din moși-strămoși, „Cetatea Muncelului”.

Stăpânirea apusă nu avea atractive ca să facă cercetări, că ce s'ar afla în astfel de locuri despre, cari în popor se vorbește ca despre unele, ce au fost locuite de viteji ai vremilor apuse, — căci știa că ori ce desgropare de mari amintiri ale trecutului, numai nouă, poporul lui cu trecut de 2 ori de lung ca al Ungurilor pe aceste locuri, ni-ar mări însămnătatea și mândria.

Noua stăpânire română însă, arată atragere firească a cercetării astfel de locuri istorice, — și așa și la „Cetatea Muncelului” dela noi, au sosit și se află, în scop de cercetări pricepute, învățatul profesor universitar Teodorescu, însoțit de profesorul arheolog Ferenczy și de studentul Simu, — cari conduc lucrările de desgropare a acestei „Cetăți” străvechi, așezată în pământ, ca într'un mormânt, de scurgerea valurilor vremilor ce au trecut peste ea, decând era și ea afară, strălucind în soare și ținând pept năvalezor dușmane a vremurilor sale.

Zeloși, cercetători n'au săpat în zadar. Ei au aflat urme de lucrări omenești din uitate vremuri: au scos la vedere pân'acum 29 stâlpi de piatră, de câte 1 metru înalți

și așezați tot la depărtări de-optrivă unul de altul. Nu se poate ști încă bine, ce însemnează acești stâlpi, dintre cari tot al șeptelea e mai lat decât ceilalți. Unii cred că sunt un fel de Calendar al celor vechi, care le arată ziua, săptămâna și luna, — alte păreri cred că sunt rămășițe din temple (biserici păgâne). Se fac fotografii a lucrurilor și hărți (mape) de pe fața locului unde s'au găsit.

Se mai crede că în sinul munților mai adânc, ar fi fost cetatea domniitoare, iar aceste „Cetățui” dela Orăștioara și Costești, sunt numai cetățuile ei înaintate, spre a pune din ele pedecă vrășmașului care ar înainta spre Cetatea cea mare.

Vădit lucru că aci se desgroapă întărituri de ale conducătorilor Daci, a căror stăpânire pe acele vremuri se întindea peste Austria și Cehoslovăcia de azi.

Cel ce fac aceste săpături, fac un lucru de folos și de laudă, mai ales că nici nu e ușor a sta de ei: trebuie să calce zilnic 16 kilometri pe țipișurile de munți în sus și în jos, — dar o fac voloși, căci ajută la luminarea unor vremuri de mult apuse, — îmbogățind prin asta Istoria țării cu date nouă, pân'acum neștiute. I. O.

SCRISORI

O replică.

Dle Redactor! La „Înfrînarea” ce a-ți publicat în numărul trecut, în chestia bisericii din Simeria, vă rog să dați loc încă următoarelor șire:

Nu e adevărat aceea ce dnii Nedelcu și Josan spun, că Direcția Regională C. F. R. ar fi îmblat chiar două locuri potrivite pentru zidirea de biserică și casă parohială. Nu ni-s'a îmblat nimic și nici nu sunt semne că ne va îmblia!

Plața a fost găsită ca mai potrivită pentru zidirea bisericii, nu de un Român ori doi dintre noi, care ar dori, mi-te, lucruri peste putință, ci a aflat-o de singura potrivită, o Comisie mixtă (mestecată, stând din oameni ai comunei și alții ai bisericii și chiar un sol al Conzistorului). Această comisie a cercetat și alte locuri, de cari s'a adus așa vorba, dar a încheiat prin a fi de părere, că piața ar fi locul cel mai potrivit. Și de părerea asta sunt toți bunii Români de aici, nu numai „cățiva”. De această părere a fost și dl Subdirector Regional din Arad, dl Dima, care cunoaște bine Simeria, căci a trăit mai mult timp aici.

Așadar răspunsul dat de dnii Nedelcu și Josan în numărul trecut, purcând dela un neadevăr, — tot ce e clădit pe el, cade de sine.

Atât. Sau, poate, înc'o vorbă, pe care Românii ce vor să fie socotiți așa de buni, cum și domnișii mișii doresc a fi priviți, — să și-o amintească. E vorba bătrânească: „Spune-mi cu cine te'nsoțești, și-ți voi spune cine ești”. Când la hotăriri ce privesc atât de aproape mândria neamului, cum a fost și asta, unii Români stau alătura de strelni (cari, acela, știu de ce sunt în contra!), atunci ușor faci pe Românii mândri, să te bănulesc în simțămintele naționale.

Și lucrul din punctul acesta de vedere a fost aci judecat.

Același.

Casă de vânzare în Orăștie, Str. Romoșelului, Nr. 27, — din mână liberă. Preț convenabil. Informații în casă. (125) 1-1

74/XIII 1924.

Publicațiune.

Comuna Lanerăm dă în arândă prin licitațiune publică pășunatul de iarnă în ziua de 28 Septembrie 1924, oara 2 d. m. prin oferte închise și sigilate.

Prețul de strigare este 35.000 Lei.

Garanția 10% din prețul de strigare.

Ofertele, cari vor conținea garanția și declarația că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și că se supune acelor necondiționat, se primesc până în 28 Septembrie s. c.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunală...

Lancrăm la 29 Aug. 1924.

(122) 1-1 Primăria Comunală

Casa cu crâșmă, de vânzare.

Casa cu crâșmă de lângă gara Orăștie, cu magazie, grajduri, curte și grădină, cu cinci odăi, cu aranjament complet, pentru vânzare de beuturi, se vinde din mână liberă.

Tot așa casa cu crâșmă din Simeria, lângă gara Triaj și moara Schneider, — se vând de:

Firma Schuleri
1-1 (127) din Orăștie.

De vânzare. Un loc de casă în Str. Bertului, cu o clădire pe el, din care cu puțină spese se poate construi o locuință cu 4 încăperi — eventual și local de prăvălie, apă bună în curte și grădină. Teritoriul are o mărime de 316 stângini □, cu un preț foarte convenabil și pe lângă plată favorabilă. Informații tot în strada Bertului, 14. (117) 2-3

Casă de vânzare.

În ulița cojocarilor din Orăștie, e de vânzare din mână liberă casa cu Nr. 11, stând din 4 odăi și bucătărie, grădină mare. — Informații se pot lua în Strada Bisericii nouă Nr. 2. (121) 2-3

Mașină de îmblătit mână de aburi, de 4 H. P., având toate cele de lipsă pentru lucrare, în stare de tot bună, e de vânzare la subscrierul.

Tot aci: se primesc 2 învățacei pentru meseria de ferărie.

(109) 4 4 **Radu Lazar**
Bințița, posta Orăștie.

2 învățacei se primesc în prăvălia (holta) de manufactură, băcănie, pielărie și ferărie a subscrierului

(71) 6-6 **Petru Bărsan,**
com. Bozovici, j. Car.-Sav

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (93) 6-10

FREDERIC SCULERI, SOCIETATE PE ACȚII
în ORĂȘTIE

CONVOCARE

Acționarii societății pe acții Frederic Schuleri din Orăștie sunt invitați a se prezenta la adunarea generală extraordinară în sala de ședințe a societății, pentru ziua de 17 Septembrie 1924 ora 3 d. a.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul consiliului de administrație asupra încheerii subscrierii sporului de capital de 3 milioane Lei.
2. Modificarea statutelor.
3. Propuneri.

Pentru cazul că adunarea nu ar fi capabilă a aduce deciziuni valide, se convoacă adunarea de nou pentru aceeași zi oara 4 d. m., care adunare, fără considerare la numărul acționarilor prezenți sau acțiunilor reprezentate, va putea aduce deciziuni valide.

Orăștie, la 6 Septembrie 1924.

Ioan Seiler, m. p.,
director conducător.

(126) 1-1

Dr. Petru Groza, m. p.,
președinte de onoare.

Pe nimica nu, — însă ieftin, se poate cumpăra la firma

V. CORVIN & Co. ORĂȘTIE

Ștose bărbătești unde se fac și Costume după măsură. Ștose pentru Dame, Giolgiuri, Cartoane, Ștofa pentru uniforma Liceului, Păierii, tot felul de Ghete, Cămăși pentru bărbați și Dame, Geamantane, Mantauă de Gumă și tot felul de articole din brânza aceasta.

Ținem numai lucruri bune, importate din străinătate, și calitate superioară. (124) 1-10

De vânzare:

O casă nou zidită, cu locuință în care se poate intra îndată, stând din 6 camere 2 bucătării, oada de servitori, 4 cămări, 3 pivniși, bucătărie de spălat, cu căldare și mașină de fier. Grajd pantru 6 vite, șopron de căruțe, afumătoare, fântână cu apă bună de beut, 2 cisterne pentru apă de ploate, curte frumoasă și grădină mare. Coteș pentru 80 porci. — Se vinde d'n mână liberă, de:

1-1 (128) **F. Wallepagi, Orăștie, Maierii-de-jos, 6.**

Atragem luarea aminte a on. public, că ne-a sosit un transport mai mare de mărfuri textile de vară — Alegere bogată în ștose, pânzările, bumbace, furnituri pentru croitori, și mărunțișuri. Prețuri ieftine. — Serviciu prompt. Cu stimă:

Prăvălia „LA PÂNZARIU” **DÖRNER și LEWITSKI**

(112) 3-8

Orăștie, Piața Primăriei.

Primăria com. urbane Hunedoara.

No. 1557-1560/1924.

Publicațiune.

În ziua de 16. Octombrie a. c. urmează a se face licitație publică în localul Primăriei pentru exarendarea umătoarelor bunuri:

a) exercitarea dreptului de pescărit în râurile „Cerna” și „Zlașii” ce trec prin oraș, pe timp de 3 ani începând cu 1 Ianuarie 1925.

b) locul arabil numit „Pepe-niște” în suprafață de 1080 st. pătr. pe timp de 3 ani începând cu 1. Ianuarie 1925.

c) „Grădina văcarilor” și „Locul porcarilor” în suprafață de 1105 stângini pătr. pe timp de 3. ani începători cu 1. Ianuarie 1925.

d) Cimiterul comun, proprietatea orașului, în suprafață de 4 ju-

ghere, cu începere dela 1 Ienuarie 1925 pe timp de 3 ani.

Se publicăm spre cunoștință amatorilor, cari sunt prin aceasta invitați a se prezenta la acest oficiu în citata zi, la orele 10-12 a. m.

Licitația se va face cu oferte scrise și sigilate însoțite de garanții de 10% în număr sau efecte publice garantate de Stat.

Ofertele sunt a se da pentru fiecare obiect scos la licitație separat.

Art. 72-83 din legea contabilității publice, sunt aplicabile acestor licitațiuni.

Condițiunile relative se pot vedea în zilele de birou în cancelaria primăriei.

Supraoferte nu se primesc.

Hunedoara 5 Septembrie 1924. (123) 1-1 **Tulea primer.**